

**To the membership of the Shevchenko Scientific Society:
A response by Former President George G. Grabowicz to the letter of Dr. Bohdan Vitvitsky of
Oct. 18, 2021**

Oct. 31, 2021

1. **STARTING OFF THE CAMPAIGN.** The letter from Dr. Bohdan Vitvitsky to the voting members of the Shevchenko Scientific Society appears to be the first salvo of the Motyl-Lopukh campaign and it's divisive, distorted and irresponsible. Dr. Vitvitsky, pretending to speak here as an objective observer, as "open-minded" and without preconceived notions, as indeed a concerned citizen, is giving public voice to a smear campaign that has already been going on for some time; but until now it has been a whispering or telephone campaign, and now it has come out into the open and into print—and even has a name signed to it. It purports to be against the two people singled out in his letter—Halyna Hryn, president of NTS-A since 2018, and myself, a former president (2012-2018)—but in effect it tars the entire Board of Directors of the Society and the many people, past and present, who have tried to effect change and reform over the last twelve years; we are all its implicit targets. Because the issue is not, or not so much, the conflict of interest trope on which so much attention is placed in his letter (although I definitely want to discuss it) and it is not so much about the book by me that was written, or not, and if not, why not? (as the author likes to ask), which I am also eager to parse. Nor is it only about Krytyka and our Society allegedly being turned into a piggybank that has been busted into, but the larger issue of what the Society is to be. Because we are witnessing an attempt to roll back the clock, to return to a safer, more customary past—by hook or by crook, or by palace coup if necessary. But as far as the Vitvitsky letter is concerned, by mocking and discrediting the vision for the Society that has been proposed to the membership —and then repeatedly affirmed by the Society's Board over the course of the last three terms (in fact, not that long a period, less than a decade—but still a period of real change and progress). Now, more than ever before, we have existential choices facing us. Essentially, they are whether we continue to transform our Society on the path to a more normal, more professional academic institution or whether it will revert again to what some may have liked in the past—in their fantasy of the good old days. Perhaps an old boy's club to retire to and for the Board to have their long caloric lunches in? Or a place defined largely by nostalgia, homogeneity and traditionalism for its own sake? Or we may want something more challenging, more intellectually and culturally demanding, with more outreach and more effective and broad strategies for pursuing Ukrainian Studies in a changing world. After the pandemic and the advances of Zoom technology, doing things in the old-fashioned way should now seem much less pertinent and attractive.

2. **CONFLICTS OF INTEREST; KRYTYKA AND THE SOCIETY'S BOOK PROJECTS; HURI.** The Society has long been aware of the potential problem of conflicts of interest and for this reason has for some time now had all its Board members file annual conflict of interest forms where the members of the Board list the entities with which they are affiliated

and which might constitute such a potential source of conflict of interest. This, as I remember, was implemented during my first term (or the beginning of my second) sometime in 2015. In my case, for all the years I served on the Board, the institutions I mentioned were Harvard University, i.e., the Ukrainian Research Institute at Harvard (HURI) and Krytyka (perhaps, at times, also UVAN). This official form of pinpointing the issue was also a way of forestalling actual, real conflicts of interest. In small research or professional communities like Ukrainian Studies it is often impossible to avoid situations where the small field of players and overlapping institutional involvements may suggest an appearance of conflict of interest—but, in effect, pose no such danger. In my case, the issue revolved around the way Krytyka could essentially further the interests of the Society by helping us publish books, provide research and editorial help, meet the all-important criteria of experience, of quality control and so on: it was a highly effective *partnership* rather than a conflict. The proof of that are the 30 books that were produced for the Society in the course of the last 12 years (2009-2021)—see Addenda 1 and 2 below. Moreover, all the book projects we engaged in were voted on and approved in advance by the Board, after substantial discussion, and in each case specifically provided with a budget—no projects of any sort were launched or funded without that prerequisite. In fact, the Institute of Source Studies at the Society, founded in 2010, with many books to its credit and prominently featured on our website describes all this at some length; it seems that Dr. Vitvitsky didn't even bother to look at it online let alone read, or apparently even look at the books in question—not a hint of that is in his letter. And in light of this, his insinuations, his snide remark about the Society turning into a “piggybank” for, presumably just my personal projects and indeed my personal enrichment, is simply false and libelous. I will speak to it more in the next point. Similarly, my role as a Professor at Harvard was not a conflict but a synergy whereby analogous and entirely compatible ends were attained by my work in both institutions. Would our Society have been better served if I had not had any University affiliation at all? If the Society were to exclude all people who are in the employ of major universities or associated with other Ukrainian Studies institutions like UVAN, UVU, or the Krytyka Institute in Kyiv and so on, we would be unable to field a Board—or able to field only marginal players and amateurs. As far as UVAN is concerned, for example, its President, Albert Kipa, is a member of our Board; UVAN's Learned Secretary, Anna Procyk, is also a member of our Board and a Vice President on it. This overlapping does not constitute conflict of interest. All of this is generally known—and the forms we regularly fill out remind us to be mindful of the issue. To make these groundless allegations in this fashion only serves to demean and damage our Society. As to HURI, I had no supervisory role vis-à-vis Dr. Hryn.

3. CONFLICT OF INTEREST: THE LOPUKH CASE. The conflict of interest charges against Mr. Vasyl Lopukh (Dr. Vitvitsky consistently spells his name as “Lopuch”) are serious and substantive and Dr. Vitvitsky's comments do not address them at all; he sees no problem there. While a full narrative of the Lopukh slate that soon morphed into the Motyl-Lopukh slate is a separate topic, I will focus here only on the particularly egregious case of conflict of interest surrounding Mr. Lopukh's initial stage of his

campaign for the Society's Presidency. In short, until late March of this year Mr. Lopukh was a paid employee of the Society, its Administrative Director, charged among other things, with organizing and supervising the upcoming election. He was also, as member of the Board, charged with overseeing and developing the Society's membership, bringing in new members, maintaining contacts, and so on. As it later turned out, for some months before that Mr. Lopukh—while still an employee of the Society and on “company time,” — was busy running for the office of President of the Society, and organizing (also on company time) an alternate slate to the one being prepared by the Society's Nominating Committee and in direct conflict with his duty as Administrative Director to plan and organize an open, fair, and impartial election. How can a person who is himself running for an office be the one who is also impartially organizing that election and at the same time hiding all that planning and work from his employer and colleagues? Key emails from his time as Administrative Director confirm this planning (or scheming) over weeks and months. It was done in secrecy and in conflict with his duty to be open and above board with his employer, his fiduciary duty to care for the welfare of the Society, as well as his obligation towards his colleagues on the Board whom he was in effect plotting against. (If the whole Board had been invited in principle by President Hryn to run with her for reelection—then Mr. Lopukh was secretly working against his colleagues.) As I said at the Mar. 27 Board meeting this kind of ambush may be normal in an underground organization, or in other groups, but not in a respectable scholarly organization which serves as a model for our community. Nothing, of course, prevented him from running for office, but in that event he would have had to recuse himself from his duties as chief membership contact and organizer of the election, openly announce his candidacy, and then run for office. To run for office in secret, thereby also deceiving his employer was unethical. By deceiving his colleagues and his employer he was breaking trust with them and in effect organizing a kind of palace coup. This was Soviet- and post-Soviet-style *adminresurs* at its most blatant, and a classical case of conflict of interest—where Mr. Lopukh is both employee and a secret candidate to supplant, literally engineer the defeat of his duly elected employer. And yet this is something that Dr. Vitvitsky professes not to see—or not to see it as significant. After the matter was discussed by the executive committee, the Society's legal council, the head of the Audit Committee and presented to the Board, the President, Halyna Hryn, fired Mr. Lopukh—as she had to. He had broken trust with her, his direct employer, and the Board of the Society, and it was for cause.

4. MR. LOPUKH AND HIS ENABLERS. That some senior people in the Society saw fit to support Mr. Lopukh in his ruse and deception should be a cause of dismay and concern for members of the Society. Especially problematic, I think, is the fact (to which Dr. Vitvitsky alludes, but draws no clear inferences from it and just leaves it hanging in the air) that two former Presidents, Orest Popovych (2006-2012) and Leonid Rudnytzky (1990-2000) in fact recommended Mr. Lopukh's candidacy on the eve of the March 27 Board meeting in their emails to the head of the Nominating Committee, Virko Baley. The support of the initial Lopukh campaign by his former-President supporters suggest broader and secretive plans, but their nature and motivations are obscure at this

point—other than a desire to secretly engineer “regime change.” It may be noted, though, that the present Board is collectively referred to as “Harvard” in Mr. Lopukh’s emails around this case. I will go into this elsewhere at greater length for it bears on what kind of vision of a future Shevchenko Scientific Society these gentlemen have in mind for us, but for now I will turn to the core of the problem Dr. Vitvitsky has with me, i.e., the Shevchenko book I am writing.

5. But before that A PRELIMINARY WORD ABOUT THE AUTHOR. Dr. Vitvitsky, as we know, now heads the Ukrainian Studies Fund (USF), which in recent years has taken to criticizing HURI, in stark contrast to the 35 years, i.e., ca. 1965/66 to the early 2000s, during which it passionately supported the Ukrainian Studies program at Harvard and readily used, perhaps even coined, the notion of a “Ukrainian Harvard” [український Гарвард]) in its campaign literature. Recently the USF was involved in a dispute with HURI about a will—and the resentment and rancor from that is still palpable in Dr. Vitvitsky’s letter. While criticizing HURI, however, he is silent about Columbia, about its present work and its prospects, and about its program which to me and some of my colleagues seems rather limited—especially when we are considering over a \$1 million in endowments (or is it \$2 million, or more?) that were contributed by Ukrainian supporters, including some \$100,000 by our Society. It is a shame, I feel, that little is being done to remedy the situation—especially by explaining why their program is so modest. At the same time an “Anti-Harvard” and “Pro-Columbia” agenda is very much part of the opposition’s whispering campaign in the Society’s upcoming election. And this I have to say categorically: if a connection to Harvard is used or implied as a form of opprobrium, as a put-down, as virtually a “plank” in their campaign platform, i.e., to rid the Society of this Harvard component—in light of the fact that Harvard is the premier locus of Ukrainian Studies in the world today—then their vision for the Society seems to have truly gone off the rails.
6. MY BOOK ON SHEVCHENKO. The principal charge in the Vitvitsky letter is, of course, the agreement I have with the Society for writing the book *Taras Shevchenko: A Portrait*, on which I am still working, and for which I received an advance of half of the honorarium i.e. \$15,000. On this I would like to say the following:
 - a. I took on the project because I knew it was important for Shevchenko Studies and was an opportunity for me to articulate issues and ideas that would have a lasting effect on the field. This was an area of scholarship on which I had (at that time) written two books and a number of articles and could be considered an expert; I have done more since. I could certainly assess the importance of this project and I wanted it to be state-of-the-art.
 - b. In retrospect, given the various tasks that I already had then—in NTSh-A and otherwise—I should not have agreed to the short time-frame that was imposed here—all of one and a half years for a book that was also being produced in conjunction with various other Shevchenko-related events and publications that

were about to come up in 2014 and for which I would be responsible. From any reasonable perspective, this timeframe seems grossly unrealistic. I was then also teaching full time at Harvard AND just entering upon a very time-consuming and responsible job of Learned Secretary at the Society, made particularly difficult by its chronic problems within its Sections (which the Learned Secretary is supposed to supervise).

- c. There was a final, fundamental issue—which any scholar, whatever his/her field is, can easily understand—the research I was doing on Shevchenko (on his art, on his poetry and prose, on his biography above all) was telling me that various issues were still being discovered and developed and reformulated in the course of my work and that the full rendering of his entire corpus, a multifaceted portrait of him as poet, prose writer, artist, and national icon, required further thought and work. This germination of new material was itself drawing out the process and contributing to the delay.
- d. There is, however, an important qualification to this delay: in the four years between when the agreement was made and the Shevchenko Jubilee came around (i.e., 2010-2014), I completed and published three large book projects amounting to some 1400 pages:
 - i. Vol. 1 of *Shevchenko v krytytsi (Taras Shevchenko: The Critical Reception)*, covering the years 1839-1861; **804 pp.**, with a 42 pp. introduction by me; and under my general editorship, which appeared in 2013. The second volume focused on the Shevchenko reception just in the year of his death, i.e., Mar.-Dec., 1861, was also as large, i.e., **804 pp.** It appeared in 2016 (my Introduction to that was 33 pp.)
 - ii. A monograph, in Ukrainian, on what is arguably Shevchenko’s central poem “Haidamaky,” which deals with both the reception of the poem in Ukrainian, Russian and Polish literature in the 19th c. and the Ukrainian reception in the 20th century *and* a close reading of the formal, narrative and symbolic aspects of the poem; in all, **356 pp.**; it also appeared in 2013;
 - iii. And finally I curated a major exhibit on Shevchenko in the Ukrainian Museum in New York (prepared in conjunction with the Ukrainian National Shevchenko Museum in Kyiv—which I organized over several years) and which produced a major catalogue-book on it: *Taras Shevchenko. Poet, Artist, Icon. 1814-1861. A Bicentennial Exhibition*, **237 pp.** of large folio format, appearing in 2014. I not only wrote the text in English (the Ukrainian translation was by Iaroslava Strikha) but also supervised its massive illustrative material. The exhibit and catalogue received widespread praise and a video was made by the Museum; it can still be viewed on YouTube,

with much of its narrative based on my text:

https://www.youtube.com/watch?v=h9Z0nd_z3Qk

- e. That book—and the YouTube video based on it (with some 13,000 views)—were forms of public outreach that probably exceeded many if not all earlier diasporic presentations on Shevchenko—and in terms of content and impact it surely satisfied the original intent of my contracted book, that is a basic treatment of Shevchenko’s biography *and* of his multifaceted role as poet, artist, prose writer and national icon. Various people I spoke to felt that with this I had implicitly done my task, that this was an equivalent of *Taras Shevchenko: A Portrait*. But it was not that formally, the book was published by the Ukrainian Museum not the Society and, as importantly, it was not what I had intended to do when making the original agreement.
- f. The other more obvious reasons for the delay were the tasks coming my way. In 2012 I was elected President of the Society and re-elected in 2015. Since I was set on reviving the academic profile of our Society and reforming some of its poor habits, I encountered various conflicts and issues that easily absorbed my two terms. (And our terms, BTW are ridiculously short—you can hardly get anything done in six years, let alone three.) But I tried. As even the abbreviated picture I gave you shows, I have taken an activist role in our Society and I would gladly compare my record with that of any other President of the American Shevchenko Scientific Society. The delay on my book was never raised as an issue, never the subject of any formal inquiry or complaint, and my continuing work on it was accepted as normal. I, of course, very much regret not asking for a formal extension.
- g. What I wanted to do and am still doing is an examination of all the major facets of Shevchenko—his work as a poet, as an artist, as a prose writer (where he writes prose only in Russian) and with maximum convolution in his life, his biography as we now know it—and the ways in which these disparate facets and frames do and do not produce a coherent whole. This is a central issue that I already discussed in my first book on Shevchenko, *The Poet as Mythmaker* (1982), where I discussed the difference between what I then called the “adjusted” and “unadjusted” sides of his creative personality and how they manifest themselves in his work. Because that is the striking secret and challenge of Shevchenko: these facets/frames do not easily produce a coherent whole, some aspects remain unclear or murky, and certainly do not coalesce into the iconic version that the schoolroom proposes and that “everyone” knows and is an expert on. Drahomanov was perhaps the first to see this problem as starkly as it deserves to be seen. And this is the task that I have set for myself—to see the crosscurrents and to propose some answers.
- h. None of these considerations, of course, are touched upon in Dr. Vitvitsky’s letter. His task is to defame Dr. Hryn’s and my terms as President, to assassinate our respective characters with a tissue of misrepresentations, half-truths, sheer conjectures, convenient gaps in the story (where, for example, none of my various

published works on Shevchenko, specifically for the Society, are even mentioned—as if they never happened), nor are any of Halyna Hryn’s initiatives in expanding our outreach. Instead his attack, this opening salvo of the Motyl-Lopukh campaign for the posts of respectively President and First Vice-President of our Society (and do remember that if the president resigns the First Vice-President *automatically* replaces him) is shored up by massive distortion and a willful ignorance of our record. As to Halyna Hryn, I know no other President of NTSh-A, including myself, who has worked as hard and as selflessly to raise our standards and profile as she has; and to see her maligned by him is outrageous. His comments in my direction are scurrilous. Compare, for example, his version of my “double dipping,” i.e., living high off the hog from multiple troughs while in fact all of my work for Krytyka was *pro bono* (with a repeated topping off Krytyka’s budget from my own pocket).¹ And all the work for the Society was also *pro bono*, of course. And then something that is incontrovertible—our record of books on Ukrainian literature and culture produced by the partnership of the Society and Krytyka, which already is a lasting monument in the large and competitive field of Ukrainian Studies. (Where else, in what other sector or venue of Ukrainian Studies do you see an equivalent of our two volumes of *Taras Shevchenko. The Critical Reception*, or the various volumes already produced of the complete—and annotated—works of Panteleimon Kulish?² The Ukrainian Academy of Sciences did not do it. HURI didn’t do it. Columbia certainly did not do it. NTSh-A and Krytyka did.) But Dr. Vitvitsky doesn’t even acknowledge their existence, or maybe doesn’t even know they exist.

- i. I would be glad to find an arrangement with the Society to extend the time of the completion of my book project. It is now about two-thirds done. To recapitulate: a major reason it has been so long in the making is that I was continually introducing new, ongoing research (mine, of course, but also my need to respond to what is occurring in the field; such as fundamental questioning of whether Ukrainian scholarship as such is able to deal objectively with the questions that Shevchenko’s iconicity poses).³ From the beginning this was intended to be my synthesizing book on Shevchenko. If I had simply wanted to do some conventional book and knock something together quickly, it would have been done long ago—but it would not be what it should be.

7. FURTHER RE KRYTYKA. Yes, I own some 95% of “Chasopys Krytyka,” the journal and publishing house. Over the years I accumulated that in order to secure that entity’s independence. At first, in 1997 when Krytyka was founded, Ukrainian law prohibited non-Ukrainian citizens (I am a US citizen) from owning more than 1/3 of any media outlet—and that is all that I had initially. When the laws changed I proceeded to buy out

¹ See Addendum 3, below.

² See Addendum 2, below.

³ See, for example, Walter Koschmal, *Taras Ševčenko: Die vergessene Dichter-Ikone*, Munich-Berlin-Washington D.C., 2014.

my partners. The amounts in fact were small, at most a few thousand dollars spread over several years. Anyone who knows anything about business practices in Ukraine, where hostile take-overs and “reiderstvo” were, and still are, the order of the day, knows this to be simple prudence—especially when one has devoted one’s life to making Krytyka a serious public and intellectual voice in the cultural life of Ukraine—and not just Ukraine but much of eastern Europe and beyond. To leave it otherwise would have been simply to invite a hostile takeover. As to what Krytyka does—the record is there for all to see, just open any book or any journal issue that it has published, or go to the website, www.krytyka.com and see for yourself. As to its assets, they are very modest—it owns no stocks, bonds, or real estate; its real assets are its copyrights, its brand name and reputation. Most importantly, in the 25 years or so that I have been working for and on Krytyka, I have done it all *pro bono*: no dividends, bonuses, salary—and I consider that normal; I was not and am not in it for the money.⁴ The budget for the journal and the books Krytyka published—NB almost entirely academic books, focused on Ukrainian Studies, not pulp novels or cookbooks, or sci-fi, or general *popsa* (all of which make money—but they’re not scholarship)—was contingent on support from such larger entities as the Soros Foundation, from two Swiss University programs and from various foreign embassies in Ukraine, especially the Polish one (i.e., for Polish-Ukrainian topics); and, on the Ukrainian Studies side, from such entities as HURI and yes, recently, with its return to scholarly activity, from the Shevchenko Scientific Society—precisely as described above.⁵ Without this support Krytyka would not be able to survive—that is the situation now and that is what it was in the 19th century when wealthy Ukrainian philanthropists from Ukraine then under the Russian Empire founded the Shevchenko Society in Lviv. To consider our Society’s role in furthering Ukrainian Studies scholarship—especially by publishing serious work on such figures as Shevchenko and Kulish—as somehow odd or anomalous or a subversive trick on our part, as Mr. Vitvitsky repeatedly suggests, is to be willfully ignorant of our Society’s mission—or to have very obscure ulterior motives. I must also add that up to now Krytyka has received virtually no support from the Ukrainian entities supposedly mandated to support scholarship and culture, like the National Academy of Sciences of Ukraine. Even for projects focused on Shevchenko and Kulish, no support was forthcoming. If you have to ask why, you haven’t been paying attention for some 30 years or so. The simple answer is that Ukraine did not have a cultural policy to speak of for most or all of this time. I write about it in the latest issue of *Krytyka* on the occasion of the 30th anniversary of Ukrainian independence; take a look at the Krytyka site noted above.

8. ONGOING SCHOLARSHIP. As proof of our Society’s commitment to a genuine scholarly profile—not just by good intentions, but by actual, ongoing academic output—I would note our resurrected *Papers*, i.e., our *Zapysky NTSh-A. Nova seria*, which first appeared as vol. 1 in 2017 and now has been supplemented by a paired edition of volumes 2 and

⁴ See Addendum 3 for the Krytyka Statement on my involvement in its work.

⁵ See *Ibid.* for a fuller list of entities that have supported Krytyka.

3 (2021) which has already been made available on the Society's website and which will be mailed out to members in the next weeks. This is what I would like to end with—some optimism in an otherwise murky picture. Unfortunately, and with questionable logic, our Society decided with the onset of independence in Ukraine in 1991 to transfer (or cede) publication of its *Papers* to the Shevchenko Scientific Society in Lviv.⁶ As a result the Society in the US was effectively deprived of its own scholarly forum with the inevitable result that scholarly productivity and energy also declined. In essence we entered upon a phase of intellectual receivership where others were supposed to do scholarship (our colleagues in Lviv, for example) and we were there just to provide financial support and do our own work privately; no Society-wide research efforts were contemplated. No wonder our academic stock and self-esteem declined. Despite many years of discussions about the need for a bilingual Ukrainian-English scholarly journal to focus and stimulate our research, nothing was done until on my watch as President, and largely on my initiative—with some essential support from colleagues in Ukraine, like Oles Fedoruk, Tamara Hundorova, Oleksandr Boron and others—we published vol. 1 in 2017 and now have continued it with the combined issue of vols. 2 and 3. (And we, of course, were doing it with the full knowledge and approval of our Board, which provided us, as noted above, with the annual budgetary support that this initiative required.) Having set the bar, we hope for greater participation from our own members, in various fields, and look forward to new submissions. Dr. Vitvitsky does not deal with this of course. Nor does he refer to the other twenty-nine books in Ukrainian Studies that the Society produced in the course of the last twelve years, spanning four administrations (of Orest Popovych, two of mine and one of Halyna Hryn's)—and made each year with the full approval of various Boards and their budgetary decisions.⁷ He just speaks of an imaginary, but violated “piggybank.” But his obstructed and mean-spirited inability to see the larger picture should not deter us from our vision of a Shevchenko Scientific Society that is academically renewed, culturally involved, and innovative in every respect.

Sincerely,

George G. Grabowicz / Григорій Грабович

Addenda

1. List of books produced, with Krytyka, for the Society 2010-2021
2. List of specifically Shevchenko and Kulish books produced with Krytyka for the Society
3. Krytyka statement (Oct. 27, 2021)

⁶ See “From the Editor” in vol 1. of the *Papers of the Shevchenko Scientific Society*, Vol. 1, 2017, pp. 11-14.

⁷ See Addenda 1 and 2.

Addenda 1-3 to George G. Grabowicz's letter to Society members responding to B. Vitvitsky letter of Oct. 18, 2021

Addendum 1

List of books produced, with Krytyka, for the Society 2012-2021

**Список книжок, що їх видало НТШ-А і Інститут джерелознавства
НТШ-А (ІД) у співпраці з «Критикою» (2012-2021)**

Вийшли в світ

2012–2017 роки

1. Людмила Гриневич, *Хроніка колективізації та Голодомору в Україні. 1927–1933*
Том I: *Початок надзвичайних заходів. Голод 1928–1929 років*. Книга 2 (2012)
2. Людмила Гриневич, *Хроніка колективізації та Голодомору в Україні. 1927–1933*
Том I: *Початок надзвичайних заходів. Голод 1928–1929 років*. Книга 3 (2012)
3. Марія Ревакович, *Persona non grata: Нариси про Нью-Йоркську групу, модернізм та ідентичність* (2012);
4. Володимир Яцюк (упоряд.), *Тарас Шевченко: мозаїка цілості. Каталог виставки шевченкіяни зі збірки Володимира Яцюка* (2012; за участі ІД НТШ-А)
5. Віктор Дудко, *Тарас Шевченко: джерелознавчі студії* (2013)
6. Віталій Чернецький, *Картографуючи посткомуністичні культури: Росія та Україна в контексті глобалізації* (2013)
7. Тарас Шевченко *Гайдамаки [факсиміле видання 1841 року] = Гайдамаки. Факсимільне видання. Історія книжки. Інтерпретація*, кн. 1 видання підготували Григорій Грабович і Олесь Федорук (2013; за участі ІД НТШ-А);
8. Олесь Федорук, *Перше видання Шевченкових «Гайдамаків»: Історія книжки = Гайдамаки. Факсимільне видання. Історія книжки. Інтерпретація*, кн. 2 (2013; за участі ІД НТШ-А)
9. Григорій Грабович, *Шевченкові «Гайдамаки»: поема і критика = Гайдамаки. Факсимільне видання. Історія книжки. Інтерпретація*, кн. 3 (2013; за участі ІД НТШ-А);

10. Григорій Грабович (ред.), *Тарас Шевченко в критиці*. Том I: *Прижиттєва критика (1814–1861)* видання впорядкували Олександр Боронь і Михайло Назаренко (2013; за участі ІД НТШ-А);
11. Григорій Грабович, *Шевченко, якого не знаємо: З проблематики символічної автобіографії та сучасної рецепції поета*; вид. 2-ге, випр. і доп. (2014);
12. Олександр Боронь, *Повісті Тараса Шевченка і західноєвропейські літератури: рецепція та інтертекстуальні зв'язки* (2014);
13. Пантелеймон Куліш, *Повне зібрання творів. Наукові праці. Публіцистика*. Том III: *Записки о Южной Руси*. Кн. 1 видання підготували Василь Івашків і Олесь Федорук (2015);
14. Пантелеймон Куліш, *Повне зібрання творів. Наукові праці. Публіцистика*. Том III: *Записки о Южной Руси*. Кн. 2 видання підготували Василь Івашків і Олесь Федорук (2016);
15. Олександр Боронь, *Поет і його проза: генеза, семантика і рецепція Шевченкової творчості* (2015; за участі ІД НТШ-А);
16. Іван Ковальов (упоряд.), *Тарас Шевченко і царська цензура = Відкритий архів: Щорічник матеріалів і досліджень з історії модерної української культури*. Том 2; видання підготував Олесь Федорук (2015);
17. Станіслав Росовецький, *Шевченко і фольклор* (2015; за участі ІД НТШ-А);
18. Григорій Грабович (ред.) *Тарас Шевченко в критиці*. Том II: *Посмертна критика (1861)* видання впорядкували Олександр Боронь і Михайло Назаренко (2016; за участі ІД НТШ-А);
19. Олександр Боронь, *Спадщина Кобзаря Дармограя: джерела, типологія та інтертекст Шевченкових повістей* (2017; за участі ІД НТШ-А);
20. Михайло Назаренко, *Поховання на могилі (Шевченкова біографія у фольклорі та фейкlorі)* вид. 2-ге, виправлене і доповнене (2017; за участі ІД НТШ-А);
21. Наталя Яковенко, *У пошуках Нового неба: Життя і тексти Йоаникія Галятовського* (2017);
22. Микола Величківський, *Під двома окупаціями: спогади і документи*; видання підготував Тарас Гунчак (2017);

23. *Записки НТШ-А. Нова серія, Том 1 за редакції Григорія Грабовича й Олеся Федорука (2017)*

2018–2020 роки

24. Марія Маєрчик, Олена Боряк (співупоряд.) *Криптадії Федора Вовка: винайдення сороміцького. Етнографія сексуальности на межі XIX і XX століть (2018; за участі ІД НТШ-А);*

25. Олесь Федорук, Роман Куліша «Чорна Рада»: *історія тексту (2019);*

26. Тетяна Гошко, *Антропологія міст і міського права на руських землях у XIV – першій половині XVII століття = Звичай і права: Джерела, коментарі, дослідження. Том I (2019; за участі ІД НТШ-А);*

27. Олександр Зайцев, *Націоналіст у добі фашизму: Львівський період Дмитра Донцова, 1922–1939 роки Начерк інтелектуальної біографії (2019; за участі ІД НТШ-А);*

28. Володимир Яцюк, *Тарас Шевченко і світ фотографії. Альбом-монографія (2019);*

29. Пантелеймон Куліш, *Повне зібрання творів. Переклади та переспіви Том I: Шекспирові твори: Отелло, Троїл та Крессида, Комедія помилок видання підготували Олесь Федорук і Андрій Даниленко; коментарі Ольги Лучук (2020);*

30. Борис Грінченко, *Повісті: Серед темної ночі. Під тихими вербами; видання підготував Дмитро Єсипенко (2020).*

Addendum 2.

NTSh-A-Krytyka publications on Shevchenko and Kulish, 2012-2021

Видання НТШ-А, присвячені Тарасові Шевченку і Пантелеймону Кулішу (2011–2021 роки)

1. Яцюк, Володимир, упоряд. *Тарас Шевченко: мозаїка цілості: Каталог виставки шевченкіяни зі збірки Володимира Яцюка (Національний музей Тараса Шевченка, липень-вересень 2011 року)*. Наук. ред. С. Захаркін. Київ: Критика, 2012. 52 с.
2. «Гайдамаки»: Факсимільне видання. Історія книжки. Інтерпретація [у трьох книгах]:
 - a. Шевченко, Тарас. *Гайдамаки*, факсиміле. Санктпетербург, 1841. [Київ: Критика, 2013]. 132 с.
 - b. Федорук, Олесь. *Шевченкові «Гайдамаки» 1841 року: Історія книжки*. Київ: Критика, 2013. 152 с.
 - c. Грабович, Григорій. *Шевченкові «Гайдамаки»: Поема і критика*. Київ: Критика, 2013. 360 с.
3. Грабович, Григорій, заг. ред. *Тарас Шевченко в критиці*.
 - a. Том 1, *Прижиттєва критика (1839–1861)*, упоряд. Олександр Боронь і Михайло Назаренко; комент. Олександр Боронь, Степан Захаркін, Михайло Назаренко, Олесь Федорук; стаття Григорія Грабовича; наук. ред. Степан Захаркін і Олесь Федорук. Київ: Критика, 2013. Іх+804 с.;
 - b. Том 2, *Посмертна критика (1861)*, упоряд. Олександр Боронь і Михайло Назаренко; комент. Олександр Боронь, Михайло Назаренко, Олесь Федорук; стаття Григорія Грабовича; наук. ред. Олесь Федорук. Київ: Критика, 2016. І+806 с.
4. Дудко, Віктор. *Тарас Шевченко: джерелознавчі студії*. Київ: Критика, 2014. 416 с.
5. Грабович, Григорій. *Шевченко, якого не знаємо. З проблематики символічної автобіографії та сучасної рецепції поета*. 2-ге вид., виправлене і доповнене. Київ: Критика, 2014. 414 с.

6. Боронь, Олександр. *Повісті Тараса Шевченка і західноєвропейські літератури: Рецепція та інтертекстуальні зв'язки*. 2-ге вид. Київ: Критика, 2015. 160 с.
7. Боронь, Олександр. *Поет і його проза: генеза, семантика і рецепція Шевченкової творчості*. Київ: Критика, 2015. 344 с.
8. Ковальов, Іван, упоряд. *Тарас Шевченко і царська цензура: Збірник документів*. Підготування текстів, стаття Ірини Брижіцької; комент. Ірина Брижіцька, Іван Ковальов, Олесь Федорук; наук. ред. Олесь Федорук. *Відкритий архів: Матеріали та дослідження з історії модерної української культури 2*. Київ: Критика, 2015. 336 с.
9. Росовецький, Станіслав. *Шевченко і фольклор*. 2-ге вид., виправлене і доповнене. Київ: Критика, 2015. 480 с.
10. Куліш, Пантелеймон. *Повне зібрання творів. Наукові праці. Публіцистика*. Том 3, *Записки о Южной Руси*, упоряд., стаття, коментарі Василя Івашківа; наук. ред. Олесь Федорук. Книга 1. Київ: Критика, 2015. 416 с.
Книга 2. Київ: Критика, 2016. 384 с.
11. Боронь, Олександр. *Спадщина Кобзаря Дармограя: джерела, типологія та інтертекст Шевченкових повістей*. Київ: Критика, 2017. 160 с.
12. Назаренко, Михайло. *Поховання на могилі (Шевченкова біографія у фольклорі та фейклорі)*. 2-ге вид., виправлене і доповнене. Київ: Критика, 2017. 624 с.
13. *Записки Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці. Нова серія 1 (2017)*. 256 с.
14. Федорук, Олесь. *Роман Куліша «Чорна Рада»: Історія тексту*. Київ: Критика, 2019. vi, 590 с., іл.
15. Яцюк, Володимир. *Тарас Шевченко і світ фотографії: Альбом-монографія*, наук. ред., стаття Олесь Федорука. Київ: Критика, 2019. 232 с., 235 іл.
16. Куліш, Пантелеймон. *Повне зібрання творів. Переклади та переспіви*. Том 1, *Шекспирові твори: Отелло; Троїл та Крессіда; Комедія помилок*, упоряд. Олександр Боронь і Олесь Федорук; стаття Андрія Даниленка; комент. Ольги Лучук; наук. ред. Андрій Даниленко. Київ: Критика, 2020. 448 с.
17. *Записки Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці. Нова серія 2–3 (2021)*. 344 с.

Addendum 3.

Statement by Krytyka on the Collaboration between Krytyka and the Shevchenko Scientific Society, Oct. 27, 2021

КРИТИКА

Journal ♦ Publishing House ♦ Institute

Заява щодо засад співпраці Критики з НТШ-А

27 жовтня 2021 року

Як нам стало відомо, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці, правник п. Богдан Вітвицький нещодавно поширив відкритого листа у справі перевиборів президента Товариства й навів перекручені, хибні або й неправдиві відомості та припущення щодо видавництва «Критика», його співпраці з НТШ-А та стосунків із засновником й очільником видавництва проф. Грабовичем, імпліцитно поставивши на карб проф. Грабовичу буцім корисливі мотиви опікуватися такою співпрацею. Позаяк широка громадськість здебільшого не диспонує внутрішньою інформацією видавництва (втім, доступною на державних контрольних і реєстраційних ресурсах) і не знає справжнього стану речей, а безвідповідальні інсинуації п. Вітвицького здатні завдати репутаційної шкоди як «Критиці» та її працівникам, так і проф. Грабовичу, пропонуємо тут деякі пояснення, достатні, на нашу думку, для розв'язання фіктивної проблеми гаданого конфлікту інтересів.

Громадянин США професор Григорій Грабович справді є співзасновником, співвласником й очільником – головою загальних зборів учасників і головним редактором – видавництва «Часопис “Критика”», що має статус товариства з обмеженою відповідальністю (засновано 1997 року як СП ТОВ). Частка власності проф. Грабовича в ТОВ «Часопис “Критика”» становить 95%, статутний внесок – 151,500 грн / евк. бл. \$5,700. Попри те, що, згідно із законодавством України й нормальною для цілого світу практикою, право отримувати прибуток є одним із найсуттєвіших прав акціонера або учасника комерційного підприємства, проф. Грабович (як і решта співвласників) за майже 25 років існування видавництва ніколи не діставав від Товариства жодних дивідендів, премій, бонусів чи будь-яких інших фінансових виплат у грошовій або натуральній формі та ніколи не претендував на отримання таких виплат. Також проф. Грабович ніколи не діставав від ТОВ «Часопис “Критика”» або від Інституту Критики заробітної платні чи будь-яких інших матеріальних винагород за виконання функцій головного редактора видавництва й часопису «Критика», наукового директора Інституту Критики та куратора його науково-видавничих програм, голови редколегії часопису, серії публікацій «Відкритий архів», Повного зібрання творів Пантелеймона Куліша, зведення «Тарас Шевченко в критиці» тощо, як також жодних гонорарів, роялті або інших авторських винагород за численні статті, вміщені в часописі «Критика», й за опубліковані у видавництві «Критика» свої книжки чи видання, які він підготував у той або той спосіб – упорядкував, зредагував, прокоментував, спорядив вступним словом чи післямовою і т. ін.

Хоча ТОВ «Часопис “Критика”» має формальний статус *прибуткової організації*, продукує щорічний операційний прибуток у межах від бл. 128,000 грн / евк. бл. \$4,700 (2018) до бл. 33,500 грн / евк. бл. \$1,200 (2020) і сплачує податки в бюджет, позаяк на інших засадах воно не могло би функціонувати з огляду на законодавство й господарсько-правові реалії України, фактично й посутньо діяльність видавництва з випуску опінієтворчого часопису та підготування, публікування й поширення науково-гуманітарної дослідницької літератури і критичних видань пам'яток української класичної та модерної культури є в повному засягу *збитковою* й не забезпечує та ніколи не забезпечувало власникам анінайменшого зиску, який відтак підлягав би розподілу. Кольпортація часопису та продаж книжок і прав – два одинокі види комерційної діяльності, що її може вести «Критика», – відшкодовували в різні роки пересічно від 5% до 10% реальних витрат видавництва, повноцінну роботу якого, отже, уможлиблюють тільки цільові та інституційні гранти різноманітних українських, іноземних і міжнародних донорів, партнерські інвестиції в рамках спільних програм, приватні пожертви й періодичні додаткові внески співвласників, зокрема й насамперед – проф. Грабовича.

Від самого початку діяльності видавництво на різних засадах користало з грантів і фінансової підтримки таких організацій, як Європейська комісія, International Renaissance Foundation (Фонд Сороса), The National Endowment for Democracy, програма Fulbright Ukraine, Фонд катедр українознавства, Українська Американська Координаційна Рада, Наукове Товариство ім. Шевченка в Канаді, Instytut Polski w Kijowie, Goethe-Institut Ukraine, Institut Français d'Ukraine, Instytut Adama Mickiewicza, Instytut Książki, Archiwum Fundacji Kultury, European Cultural Foundation, Heinrich-Böll-Stiftung, Robert Bosch Stiftung, Anne Frank Stichting, Fund for Central and East European Book Projects, The MATRA Programme Ukraine, The Lucius N. Littauer Foundation, Києво-Могилянська фундація Америки, Deutsche Akademische Austauschdienst (DAAD) й Österreichs Agentur für

КРИТИКА ♦ КРЮТКА

Krytyka Publishers (Chasopys “Krytyka” Ltd), Kyiv, 38 Shovkovychna str. || 01001, Kyiv-1, P. O. box 255
editorial office: Kyiv, 14–18 Kyrylivska (form. Frunze) str., off. # 18
krytyka@krytyka.kiev.ua || office@krytyka.com
tel. / fax +380 (44) 425-2-336
www.krytyka.com

Билдунг и Интернационалізація (OeAd), Культурконтакт Австрія, Кредитовий кооператив «Самопоміч», Канадський інститут українських студій (CIUS), Албертський, Бернський, Єнський, Санкт-Галенський, Торонтський, Тюбінгенський та ін. університети, міністерства закордонних справ, амбасади й культураташати Австрії, Італії, Канади, Литви, Нідерландів, Німеччини, Польщі, США, Туреччини, Франції та багато інших. Окремі гранти видавництва діставало в різні роки й від Українського наукового інституту Гарвардського університету (HURI) та Наукового Товариства ім. Шевченка в рамках Видавничої програми НТШ-А. Проте основне фінансування й з боку HURI, й з боку НТШ-А впродовж тривалого часу здійснювалося в ґрунті речі не на грантових, чи пак допомогівих засадах, а у форматі регулярного *проектного інвестування* – партнерських внесків у рамках *спільних науково-видавничих програм* «Критики» з цими двома інституціями як із видавничими організаціями, зазначеними в такому статусі на титульних аркушах відповідних публікацій, – і видання, що їх «Критика» під орудою проф. Грабовича яко головного редактора й наукового керівника готує та випускає згідно з цими програмами, є спільним надбанням як «Критики», так і, відповідно, HURI або НТШ-А, та належать рівною мірою і видавництву, і цим інституціям, безвідносно до того, хто саме зніціював кожен окремий проект й розробив його концепцію.

На основі такої програмної співпраці «Критика» спільно з HURI й НТШ-А підготувала та випустила в світ і готує далі близько сотні томів фундаментальних досліджень із історії України та її культури з пера чільних українських й іноземних науковців різних генерацій (зокрема Едварда Кінана, Сергія Плохія, Тамари Гундорової, Зенона Когута, Олександра Мотиля, Наталі Яковенко, Ярослава Грицака, Володимира Кравченка, Мирослави Мудрак, Карела Беркгофа, Олександра Зайцева, Марії Ревакович, Йоханана Петровського-Штерна, Тері Мартіна, Лариси Головатої, Олеся Федорука, Віталія Чернецького, Марії Маєрчик, Ларі Вулфа, Володимира Кулика, Тетяни Гошко, Віктора Дудка, Сергія Єкельчика, Гульнари Бекірової, Данієля Бовуа, Миколи Рябчука, Юрія Шаповала, Патрисії Герліги, Станіслава Росовецького, Олександра Бороня, Олі Гнатюк, Михайла Назаренка, Андрія Портнова та багатьох інших) і критичних видань українського письменства (поміж іншого Повне зібрання творів Володимира Свідзінського, окремі томи з Повного зібрання творів Пантелеймона Куліша та чотиритомного зведення «Тарас Шевченко в критиці», коментований збірник документів «Тарас Шевченко і царська цензура», критична факсимільна публікація Шевченкової поеми «Гайдамаки» (видання 1841 року), листи Михайла Коцюбинського, листування Єжи Гедройця з діячами української еміграції, вибрані твори Бориса Грінченка й Ігоря Костецького, альбом-монографію Володимира Яцюка «Тарас Шевченко і світ фотографії» тощо). За роботу з координуванням цих програм і підготуванням конкретних видань проф. Грабович не отримував від «Критики» жодної платні, а бюджети грантових і партнерських проектів видавництва ніколи не передбачали анінайменшої чи й суто символічної фінансової винагороди для його власника та головного редактора.

Із огляду на це вважаємо за потрібне офіційно наголосити, що, на наш погляд, багатолітня робота проф. Грабовича з налагодження співпраці між академічною спільнотою України й чільними культурними осередками української громади в США та із запровадження й розвитку спільних українсько-американських науково-видавничих програм, здійснюваних на базі «Критики», ніколи не передбачала жодного особистого матеріального чи нематеріального зиску для проф. Грабовича, була засадничо безкорисливою й альтруїстичною та мала на меті винятково піднесення української гуманітарної науки й утвердження її місця в Україні та світі, а отже, й не містить і не може містити ознак конфлікту інтересів, що завдавав би шкоди котрійсь зі сторін такої співпраці.

Андрій Мокроусов,
директор ТОВ «Часопис «Критика»»,
відповідальний редактор видавництва
mokrousov@krytyka.kiev.ua

Юлія Бентя,
відповідальна редакторка часопису «Критика»
bentia@krytyka.com

Тамара Гундорова,
виконавча директорка Інституту Критики
hundorova@gmail.com

*цим засвідчую, що Тамара Гундорова
й Олесь Федорук заяву прочитали й схвалили,
але підписати власноруч не мали змоги*

Олесь Федорук,
відповідальний секретар редакційної колегії
Повного зібрання творів Пантелеймона Куліша
olfed111@gmail.com

КРИТИКА ♦ КРЮТКА

Krytyka Publishers (Chasopys "Krytyka" Ltd), Kyiv, 38 Shovkovychna str. || 01001, Kyiv-1, P. O. box 255
editorial office: Kyiv, 14-18 Kyrylivska (form. Frunze) str., off. # 18
krytyka@krytyka.kiev.ua || office@krytyka.com
tel. / fax +380 (44) 425-2-336
www.krytyka.com